

ПІДСИЛЮВАЛЬНІ ЧАСТКИ У ВОЛИНСЬКО-ПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ

На матеріалі збірника текстів “Голоси з Волинського Полісся” розглянуто функціонування підсилювальних часток у волинсько-поліських говірках, що є дієвим засобом виділення (підкреслення, наголошування) важливого для діалектоповідача певного слова у зв'язних розповідях.

Ключові слова: зв'язне мовлення, інтер'єктивація, стилістичне використання підсилень.

Аркушин Григорій. Усилительные частицы в волинско-полесском говоре

На матеріалі збірника текстів “Голоси з Волинського Полісся” розглянуто функціонування усилительных частиц в волинсько-полесском говоре, що є дієвим засобом виділення (підкреслення) важливого для розповідача певного слова в зв'язних текстах.

Ключевые слова: связная речь, усилительные частицы, интеръективация, стилистическое использование усиленных.

Arkushyn H. Intensifyin Particles in Volyn (Polissia) Dialects

On the materials of the collected texts “Voices from Volyn Polessia” the functioning of the intensifying particles in Volyn dialects has been analysed. These dialects are an important way of emphasizing (distinguishing) of the most prominent word for the dialect teller in coherent stories.

Key words: coherent speech, intensifying particles, stylistic usage of intensifications.

Результати деяких досліджень, здійснені лише на матеріалі літературної мови, часто можуть бути уточнені й доповнені студіями над говірками, оскільки літературна мова і діалектна – це дві самодостатні мовні системи, що розвиваються паралельно, лише дещо впливаючи одна на одну.

Постановка наукової проблеми. Відмінності між літературною мовою і народною існують навіть серед службових слів, зокрема і часток. Серед них виділяють групу, вживану для підсилення (виділення, підкреслення, наголошення) окремого слова, рідше цілого вислову. Для найменування таких часток використовують назви: *підсилюючі* [4 I, 336], *підсильні* [5, 158], *підсильно-видільні* [3 I, 408], а останнім часом за ними закріплена назва *підсилювально-видільні* [2, 332; 7, 724]. У наведених авторами прикладах найчастіше згадані *же (ж), аж, вже, навіть, і, й, та, таки, -бо*. Окремо подають ще *оклично-підсилювальні (як, який, що за, що то за)* [6, 503] та *експресивно-підсилювальні (адже, адже ж, просто, де там, куди там, от уже)* частки [2, 332]. У цій статті використовуватимемо термін *підсилювальні частки* для найменування усіх слів у такому підсилювальному значенні. Особливості їхнього вживання залежить не тільки від мовного стилю, а й від мети оповіді та від ідіостилу письменника чи діалектоносія.

Для встановлення стилістичної ролі цих часток у говірках, зокрема волинсько-поліських, обрали тексти, розміщені у збірнику “Голоси з Волинського Полісся” [1], де представлені розповіді діалектоносіїв із 60 населених пунктів (після цитат із цього видання в круглих дужках вказуємо лише сторінку), а також подали інші принагідні записи.

Наскільки нам відомо, докладного аналізу говіркових підсилювальних часток ще не було проведено.

Виклад основного матеріалу.

Як уже зазначали, уживання підсилювальних часток насамперед залежить від ідіостиліу письменника (у красному письменстві) та від особливостей мовлення кожного діалектоносія (у розмовному стилі). Деякі діалектоносії уживають надмірну кількість підсилювальних часток, а деякі досить обмежено. За нашими спостереженнями, найбільше таких часток у мовленні тих, хто зовсім не користується літературною мовою, оскільки вони закінчили декілька класів початкової школи або й зовсім не відвідували школу і постійно живуть у говірковому оточенні, тому “не зв’язані” літературними рамками.

Наприклад, у першому уміщеному в збірникові “Голоси з Волинського Полісся” тексті [1, 14–16] спостерігаємо широке використання часток: серед 656 слововживань виявлено 66 часток, із яких понад 70% підсилювальних, тобто досить висока частотність. Для порівняння обрали наугад інший текст: 735 слововживань [1, 324–328], що містить 102 частки, з яких 58 підсилювальних, тобто більше половини.

Підсилювальні частки можна поділити на дві групи за походженням: власне частки (*же, аж, навіть, не*) та слова, однозвучні з іншими частинами мови (*а, і, ой, собі*), що стали частками внаслідок партикуляції. Більшість часток цієї другої групи СУМ подає як омоніми: *аж*¹ частка – *аж*² сполучник, *але*¹ сполучник – *але*² вигук – *але*³ частка, *геть*¹ прислівник – *геть*² вигук – *геть*³ частка, *ж*¹ частка – *ж*² сполучник, *то*¹ сполучник – *то*² частка, хоч і непослідовно, бо інші схарактеризовані як багатозначні слова, пор.: *ой* – вигук, частка, *уже* прислівник, частка, *ще* – прислівник, частка.

У волинсько-поліських говірках підсилення створюють за допомогою таких слів, що є власне частками

Частка *аж* уживана в препозиції до слова, яке його підсилює (контактно або дистантно): *Аж* ¹бачу ка¹бан ¹дики¹ї та¹киї здо¹ровий, шо п¹рамо аж, ну, ну, ку¹рова! (176). Перед глухими приголосними кінцевий звук [ж] частково або повністю оглушується: *Ну аж*³ то зам¹ке лоп!¹-лоп! (24); *Аш тут* ¹тико у¹же черес¹ метрув три... (132); *Аш то вж*¹’е д¹вери¹ луп! (28). Зрідка ця частка може бути підсилена іншою часткою: *Аж*³ і приї¹ж¹:ейут¹ (18).

Частка *ба*, що підкреслює “упевненість мовця у важливості або винятковості повідомлюваного” [6, 504], в аналізованих текстах засвідчена один раз: *А во*¹на ¹каже : ба сал¹датику, ¹тико раз в р¹ік (50).

Частка *вже* підкреслює названу дію, ознаку, обставину чи кількість і вживана лише в препозиції: *Вж*¹’е ми ота¹к¹’і поро¹би¹л¹ис¹’а (16); *Ну вж*¹’е шчи¹таї¹ч¹’етверо ¹суток си¹д¹’у (24); *Чуїу, шо хтос*¹’л¹ізе, а йа вж¹’е ї ни¹’диш¹’у (328). Ця частка може бути підсилена іншими частками, пор.: *Вже* і *отстра*¹дал¹’и¹ (14); *То вж*¹’е ж ми¹’пропа¹’демо (16). Це одна із найбільш уживаних говіркових часток, про що свідчить надмірна кількість її використання у багатьох оповідях: *Бо вже ми вже тор*¹гуйемо уг¹рами дав¹но (72); *Вже наб*¹’равса го¹рилки да вж¹’е іде ме¹’ні с¹’уда (58); *Вже* ¹майу ¹деїдет¹ вж¹’е деса¹ток, то вж¹’е ме¹’ні ко¹нец¹’ вж¹’е (186). Фонетичний варіант *уже* в

досліджуваних говірках засвідчений украй рідко: *Аш тут тико у'же черес метрув три...* (132) і не залежить від кінцевого звука попереднього слова.

Частка **же** (**ж**) уживана у постпозиції, підкреслюючи значення слова, після якого стоїть, причому **ж** після слів, що закінчуються голосним звуком, а **же** приголосним: *Во'ни ж'ни би'єдло* (22); *Йа ж дал'ї Луца не була; В'ін же зог'нийе* (16); *Знав же, шо так буде*. Перед наступним глухим приголосним **ж** частково або повністю оглушується: *Шо ж^м то во'ни'є нас му'рут'* (18) 'мучать'; *То ш то ми'є будемо так муч'итис'а* (16); *Х'їба ш' те'пер та'к'їх ни'ма?* (28), пор. оглушення перед сонорним (перед паузою): *Думайу, а може ш, ран'ани?* (176). Частка **же** досить часто підсилена своїм фонетичним варіантом **ж** (**ш**): *Вин же ж з:убами* (178); *Те'пер же ш х'марно* (172); *Тут хаз'айу'вали рок'ів же ш с'к'їл'ко?* (314), що не можна визнати редуплікацією. Зрідка **же** в неозначених займенниках може стояти між коренем і словотвірною часткою *сь*: *Йа'кимжес' дивом врату'вавса; Од кома'ру чимжес' на'мазавса*.

Частка **навіть** стоїть як у препозиції, так і в постпозиції до слова, яке підсилює: *А грошеї вс'їх так і не од'ала до с'од'н'а нав'їт'; І то йа нав'їт' ч'ула* (136); *Пош'ла во'на по су'с'їтку, бо нав'їт' і мене в'дома то'д'ї ни було* (104); *Нав'їт' ви'хот'те за нейу над'в'їр* (110). Ця частка у деяких говірках зазнає усічення (синкопа): *Нат' ни знала, шо ка'зати; Хата згу'р'їла, нат' увечк'ї в хл'ї'ви згу'р'їли* (404).

Частка **не** теж зрідка виконує підсилювальну роль, хоч її кваліфікують як суто заперечну. Волинсько-поліські говірки іноді засвідчують уживання підсилювального **не** при іменниках та прислівниках, пор.: *А ти'пер, Господи!, то ни'має ни'миру, од'не дру'гого йак му'гло, то вту'пило* (410) 'живуть без миру, немає миру'; *Вже не полу'чайец'а, вже ни'заробу'тку ни'єма* (236) 'живуть без заробітку'; *То х'лопц'ї ни'зараз приве'дут музи'кантов* 'одразу приведуть'. Ця частка може бути підсилювальною і перед дієсловом, напр., перед обома частинами дієслівного складеного присудка, пор.: *Ми не мог'ли не ска'зати* 'мусили казати'; *Вун не мух не при'їти* 'змушений був прийти' та ін. (у таких випадках дослідники вказують лише на нейтралізацію заперечення [6, 505], хоч це звичайне підсилення). Добре помітна підсилювальна роль **не** перед дієсловами у таких прикладах: *Дуже кра'с'їво нак'рито [церкву], був купол, вс'о йак ни'має бути, к'руглий купол с хрис'том, вс'о йак ни'має бути* (366), тобто 'як має бути, як повинно бути' (*ни*, фонетичний варіант **не**, тут нічого не заперечує, а лише підсилює значення дієслова, тобто це звичайна підсилювальна частка); *Наї'мали [для будівництва церкви], али вже о'там цеглу чи ш'чика'турил-и там вже пума'гал-и, л'уди пид'носил-и, йа са'ма ху'дил-а ден' у' ден', ма'ши'ни йїд'нейї не рузгру'зил-и цегли, шоб йа ни пума'гала* (444), тобто помагала кожному машину розвантажити; *І де не^н... ни во'зив – не'добре, ї сла'ба, ї вже ви'єсохла, ш'кура ї кос'т'ї* (422), тобто возив скрізь; *Шо то'но ни роб'или, ни ч'верили х'лопци з д'їв'ками перед^м Но'вим роком!*, тобто робили всякі збитки. На думку респондентів, особливу чемність виявляють звертання такого зразка: [До перехожого:] *Ви не^н скажете, йак про'їти до с'їл'їради?* Іноді таке **не** надає всьому вислову навіть стверджувального значення, пор.: *И при'шов д'їт и на ми'не : йа ти'б'ї ни ка'зав!* (296), тобто попереджав же ж тебе.

Частка **ні**: *Не^н приш'ли ни'разу, не^н загл'анули ни ра'зечку до ме^нне*. У досліджуваних говірках досить відчутно підсилювальна частка **ні** (звучить як

ни) відрізняється від заперечної ні (звучить переважно як н'е): Н'е, йа не хо^ддила, ни но^гойу не була на ^ттому ве^чс'іл':і. У цих прикладах н'і (ни) можна замінити іншою підсилювальною часткою і (й).

Частку **-но** використовують переважно для пом'якшення наказів, однак вона зрідка виконує і підсилювальну роль, зокрема після дієслів дійсного способу та часток: Ну пу^дду-но йа (320); Ха^й-но п^рийдиш ти до ми^не...

Частка **ну** – одна із найуживаніших у досліджуваних говірках, недаремно представники інших регіонів вважають, що волиняни завжди “нукають”: і коли погоджуються, і коли підшуковують потрібне слово, і просто коли починають свою розповідь (ше не запра^гли, а вже пога^н'айут'). Приклади підсилювальних часток зі збірника текстів: Ну йа ^ттолком то ни з^найу, шо то ву^но та^ке (64); Ну йа т^рохе зл^а'кавса (176); Йа ^ддума^йу, ч'о^го тої св'іт по^зич'аний? Ну ч'о^го тої св'іт по^зич'аний? (84). Таке ну може бути підсилене іншим підсиленням з і: Ну і во^на ^каж'е (16); Ну і нас ^бил'е ^вел'ми^е (14); Ну і так ми^е ^муч'ил'ис'а (18).

Частку **от** СУМ кваліфікує як указівну і як підсилювальну; зауважимо, що межа між цими значеннями досить умовна, а деякі частки можна визначити як підсилювально-вказівними. У волинсько-поліських говірках підсилювальне **от** ужито насамперед перед займенником: От вин вз'ав ^йейі врату^вав (102); От во^ни нас завез^ли (22); Та і в'ін ка^зав : от зна^йшов та^кого ^масла (150); пор.: От пороб^лу шо-ни^бут' – с^ни^ена бо^л'ит' (14). Зрідка **от** засвідчено з протетичним: І вот тої рос^казу^йє сву^йє, тої сву^йє (440). Ця частка може поєднуватися з іншими підсилювальними: Ну от йа ла^гла (398); А от йа ни з^найу, чо так си^ло з^вец':а (62); І вот с^тало розвид^н'етис'а (106).

Частка **ото** може мати вказівне і підсилювальне значення (див. СУМ), грань між якими досить нечітка, пор.: Ку^пили о^то ^дерва и пус^тавил'и тут на ^хутори ^хату (162). Це з розповіді про давнє будівництво, коли респондент не показує рукою на будівельний матеріал, а лише повідомляє про колишнє, тому частка не вказівна, а підсилювальна. Порівняйте інші приклади: Бе^ремо уг^ра... о^то бе^рем ми уг^ра и по с^пинк'і [проводимо] (72); В нас о^то насе^лилис'а с Пол'іс':а о^то, с Чор^нобил'а (532) (в останньому прикладі першу частку **ото** можна було б визначити як указівну при показуванні місця поселення, однак розповідь записана від респондента, який тимчасово перебував у сусідньому селі, тому обидві частки суто підсилювальні). Ця частка може мати ще й своє підсилення: О^то ж' на Три^ц'у вж'є о^тої... ^пос'ла Три^ц'и с'ої ру^сални^е ^ти^ежден' (34); пор. ще такий приклад: О^тото йа перел'а^калас'а (202).

Частка **то** у волинсько-поліських говірках засвідчена переважно в препозиції перед уточнювальним словом: То ^вельми^е во^на була та^ка, шо в ^карти га^дала (14); То од^на баба с Кор^телос ли^ж'ела (36); Ну і ти вже да^ла г'ім'йє то г'ім'йє, ^каже, ди^тини (358); ^Али п'ірид с^мерт'у то во^на по^по^мучилас'а (108), лише зрідка в постпозиції після займенника: Ко^ли^с' л'а^кали^е [русалками]... Йа-то... ^йа-то не ^бач'ила (264); То ^тоже дл'а чо^гос'-то во^но по^сипане (420). Порівняйте поєднання з іншими підсилювальними частками: То ш то ми^е ^будемо так ^муч'итис'а (16); За ^кислим моло^ком то і ^ж'ети ни^довго (140) та її редуплікацію: ^Тото було ^вашко в кол^госпи на ^ферми... ^Тото ди^т'а на^мучилосо... Лише за допомогою наголосу розрізняємо редупліковану форму **тото** від однозвучних слів: То ^то с^векор ми^н'і

росказував (108) (перше *то* – підсилювальна частка, друге *то* – вказівний займенник) – *Тото було добре на весіл'ї* (підсилювальна частка).

Частка *ще* у досліджуваних говірках звучить як *шче* або частіше *ше*: *Ше чоґо захочиш?*; *А ше двацц'ятий рік ми нї наступив – молода була* (14); *Мат'уки за мат'уками, а шче тил'їгент!..* Поєднання з іншими підсиленнями: *Того ц'їдилка шче ї тикати серпом* (452); *І йа ше ш молода* (202).

Підсилювальні частки, що виникли внаслідок партикуляції

Частка *а* засвідчена переважно на початку висловлення: *А молода хетрайа була* (22); *А воґди ш'ниє було* (34); [Ви ходили в школу?] *Не ходела ї ден'очка, ї пувден'очка не була.* <...> *А чоґо? А в нас д'їтвора була мала* (184). Зауважимо, що деякі лексикографи *а* у подібних випадках кваліфікують як сполучник, іноді з уточненням *приєднувально-підсилювальний* для питальних речень (СУМ I, 2). На нашу думку, у наведених вище прикладах *а* – підсилювальна частка. Підсилення також наявне в таких конструкціях: *Робели, тод'ї робели а робели, а те пер вже доживаю* (184). Таке *а* може бути вжите між іменниками, прикметниками, прислівниками та дієсловами, маючи приєднувально-підсилювальне значення, пор.: *погода а погода, пус'ти а пус'ти гоґнук* 'неслухняний', *добре а добре, били а били*.

Частка *але* зрідка вживана лише на початку речення: *Али н'їрид с'мерт'у то воґна попомучилас'а* (108); *Ал'е воґни йак їд'ут' у м'їсто, то воґне <...> коґнопл'е с'їміє присуш'уйут', і воґна тако їкидає* [в рот] (204).

Частка *все* в препозиції: *В нас в хат'ї все вечорниц'ї зби'ралис'* (326), частіше підкреслюючи інтенсивність якоїсь ознаки (*Свик'руха ставала все сер'дит'їшою*) або надмірність якихось дій (*А воґна все ходит по хатах. І с'кул'ко мона?*).

Частка *ї* (*й*) як на початку, так і в середині речення, але завжди в препозиції до слова, яке підсилює: *І треба ми н'ї сид'їти в капе'зе!* (14); *І баште йак, с'мерти ни ма, и доси живу, і вс'ак на мене* (66); *Отак і переходил'и тийї оґн'ї* (38). У зв'язному мовленні ця частка іноді звучить як *и*: *И шо хоч' роб'е* (14); *Виїшла х'мара, здайец'а, и ма'лен'ка х'мара* (30), після голосних може переходити в *й* (*ї*): *И так вуґно ї пуш'ло* (152); *Забрал'иє то ї гоґлодни морил'и ї бил'и* (14). Зауважимо, що в досліджуваних говірках ї найчастіше підсилює попередню підсилювальну частку: *Ну ї подумав* (176); *Заб'иє в жинку ше ї дитинку* (30); *Йа вам... шо йа вж'е ї и ни помн'у* [чи розповідала] (330), трапляється нагромадження цих часток: *Ну ї і пушов той чолов'їк за нейу* (108); *Ну та ї вже приїхале* (140).

Як частку слово *одін* (фонетичні варіанти: *годин, йїден, йеден, дин*) засвідчено в таких виразах: *В нас коґжен один мав сад'ка*; *Бало кажда йїдна баба мала вишиту сорочку*.

Частка *та*: *Але мати приказує : та прихот'те – тут нидалеко* (346), часто поєднуючись з *ї*: *Та ї ви в'їла пири'н'їлоїка д'їти* (252). У частині говірок *та* звучить як *да*: *Да ми запл'ати'л'и* (168); *Прид'їте да вс'ї пови'черайїм* (346); *Ну да ї там приїшов в'їн в шапци* (242), а *да* ї має ще варіанти *ди* і *та де* *ї*: *Кожни забрало своє ди ї пуїхало, а ми не са'му ди ї пук'їнули* (404); *Де ї воґна д'разу, Вал'а, присилає пис'мо* (166).

Частка **так** як підсилювальна у текстах ужита лише один раз: *Ето було в прошлум роц'і, так годен шес'т' вечора* (176).

Частка **таки** переважно в постпозиції: *То би'л'и'е нас, вел'ми та'ки би'л'и* (16); *В'ін купив вс'ім тром дочкам [землю] в тейі та'ки пан'і* (456).

Частку **там** визначаємо як підсилювальну, коли відсутня вказівка на місце дії: *И: нако'сив то'го ше ситнику там ко'рови п'ідстел'и'е ти'е* (162); *То там думай'иш-думай'иш* (238); *Але там вже в його йе тийі пуд'панки, чи йак називалис'а там во'не* (242); *Но йа була мала, ну, може [показавши на внучку]. А де там та'ка! – менша була* (294); *Ої то нидалеко там Пул'ма* (116).

Частка **вам** однозвучна з формою Д. в. займенника *ви*: *От гуз'м'іте, йа'ка вам п'рава*.

Частка **мені** однозвучна з формами Д.-М. в. займенника *я*: *Гл'а'ди ми'н'і : в'тописа – дудому ни при'хот'*; *І треба ми'н'і си'д'іти в капе'зе!* (14); *Вже набравса гор'ілки да вже йде ме'н'і с'уда до ка'чок ми'шати* (58); *І во'ни [бджоли] ми'н'і поли'т'іли – на'зат ни прили'т'іли* (440); *Ої треба ми'н'і вже йти дудом* (50).

Частка **тобі**, однозвучна з формами Д.-М. в. займенника *ти*, у текстах збірника “Голоси з Волинського Полісся” ужита лише раз: *А то'д'і шо – чобут'к'е були'е то'б'і?* (258).

Частка **собі** засвідчена у двох фонетичних варіантах: *За'й'хали в л'іс – п'лачу си'жу соби* (404); *А потим йа по'думала си'б'і* (214); *І вивч'или си'б'і та'ку мову* (234).

Частка **геть** (у північній частині волинсько-поліських говірок звучить із кінцевим твердим приголосним) у препозиції до слова, яке підсилює: *Гет' буде ходити по болоту шу'кати, но'гами топ'кати [чорниці]* (392); *А наше поле гет було в л'іси'і* (266); *Та'ки' вел'ми ни'сок велик'і, шо не можна гет було з'й'хати'е* (264).

Частка **саме** конкретизує особу, підсилює ознаки та обставини, про які повідомляється в реченні: *Саме вун тейе пок'рав; Ро'дилас'а в мене перши'й внук Ми'кола на саму Ми'колу [свято]* (122). Іноді ця частка оформлена з кінцевим *о*: *М'і'л'іц'і'йа була недалеко там в сел'і само то'д'і* (438).

Цю групу підсилювальних часток поповнюють вигуки, що вжиті без будь-якого емоційного відтінку, а тільки з метою підсилення; особливістю їхнього вживання є те, що у мовленні між ними та наступними словами відсутня пауза.

Частка **ай**: *Ни'хаї в'дома по'бачиш. – Аї н'е* (112).

Частка **ах**: *А во'ни вже : ах сину!* (306).

Частка **га**: *Ти ш коро'ви дудом йдут!, йак пос'л'і опам'й'аталас'а. Дудом йдут, га! А йа йіх ни пус'кай'у* (372).

Частка **ех**: *А в'ін каже : ех ти, ду'раку* (150).

Частка **о**: *Ої ж'інка... О! то тре шу'кати, пе'ўне, на ц'ілу облас'т'* (446); *Ста'равс'а бат'ко нас гуду'вати, шо ми ни були та'к'і о нишич'ийі* (326).

Частка **ой** найбільш поширена серед відвигукових, про що свідчать численні приклади: *Ої було в'с'ако* (142); *Ої треба ми'н'і вже йти дудом* (50); *Во'на так каже : ої тої с'в'іт позич'ениї* (84); *Блуд'и'ла! Ої то нидалеко там Пул'ма* (116); *Ої бало кот'л'ета жарат'* (184); [Чи були у вас відьми?] *Ої*

ни¹ма, ¹Нас¹т¹у! – Йе, ої йе (64). Ця частка найчастіше вживана перед звертаннями: Ої мо¹йа ¹мат¹інко! (116); Ої ¹д¹іду! А шо ви ви¹дете? (66); Ої ¹кумас¹у! Йа ¹тил¹ко до му¹к¹і, а ¹вип¹т¹р¹ішка за ¹руку хан! (52). Порівняйте ще такий приклад: Уї ди¹ти¹но, ти дур¹на і дур¹на тво¹йа ро¹бота (84), де уї можна розглядати як фонетичний варіант ої.

Частка ох: Ох ¹мамоїко-¹зореїко! ¹Музика г¹рає, а ¹тийї сто¹їет' сва¹х'і. Ох то¹д¹і шо зро¹би¹ти? (36); Ох ¹Господи, ¹мучивс'а так, кор¹мив ¹вош'е (166).

Проаналізовані підсилювальні частки зі збірника текстів “Голоси з Волинського Полісся” зовсім не є свідченням того, що перераховані всі частки волинсько-поліських говірок, адже кожне село по-своєму гуло, в кожного діалектоносія свій стиль і свій ідіолект.

Висновки. У збірнику текстів “Голоси з Волинського Полісся” виявили 13 підсилювальних часток (аж, ба, вже, же (ж), навіть, не, ні, -но, ну, от, ото, то, ще), що за походженням є власне частками, деякі з них змінили свій статус, напр., з указівних чи заперечних на підсилювальні, і 22 частки (а, ай, але, ах, вам, все, га, геть, ех, і (й), мені, о, один, ой, ох, саме, собі, та, так, таки, там, тобі), які такими стали внаслідок партикуляції займенників, прислівників та вигуків.

І хоч оповідачі мають можливість виділяти інтонацією та силою голосу і навіть мімікою й жестами окремі слова, підкреслюючи їх важливість для оповіді (у написаних текстах цього зробити неможливо), однак уживання підсилювальних часток і надалі залишається дієвим засобом стилістичного виділення (підкреслення, наголошення) певних слів.

Література

1. Аркушин Г. Голоси з Волинського Полісся (Тексти) / Г. Аркушин. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 542 с. + 2 електрон. опт. диски (DVD).
2. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.
3. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. – Ч. І. – К. : Рад. школа, 1965. – 424 с.
4. Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л. А. Булаховського. – Т. І. – К. : Рад. школа, 1951. – 520 с.
5. Матвіяс І. Г. Курс сучасної української літературної мови : Морфологія / І. Г. Матвіяс. – К. : Рад. школа, 1962. – 164 с.
6. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / За заг. ред. акад. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1969. – 584 с.
7. Українська мова. Енциклопедія. – К. : “Укр. енцикл.”, 2000. – 752 с.
- СУМ – Словник української мови : В 11 томах. – К. : Наукова думка, 1970–1980.

Надруковано:

Волинь філологічна: текст і контекст. Лінгвостилістика ХХІ століття : стан і перспективи : зб. наук. праць. – Випуск 17. – Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. – С. 5–14.